

XXII.

To Breve fra Biskop Thomas Kingo.

Meddelte 1. af H. F. Rørdam, 2. af Dr. P. W. Becker.

1. Til Gehejmeseekretær Bolle Lüzdorf. 1684.

Dette Brev, hvis Original opbevares i Gehejmearkivet, giver os et Indblik i de Fortrædeligheder, Kingo maatte kæmpe med som Biskop i Odense, hvorom forøvrigt udførlige Efterretninger haves i Heibergs Kingos Levnet. Brevet, der ikke tidligere har været kjendt, udmærker sig ved sin humoristiske, men just ikke ved nogen opbyggelig Tone.

Høyædle Hr. Kandselli Raad,

hjertens hulde og ærligste Ven i denne Verden,

Jeg fik en gnieragtig skrivelse fra Mule¹, dend Gniere, med sidste Post, som sagde mig at Luxdorph vilde intet befatte sig med min handel, førend Jeg kom selv. Jeg faaer altid gjerne saadanne Trøstebreve fra ham, thi der kommer gjerne Mand til dørre som inde er. Det haver været besuærligt og meget farligt at komme over Belt hidindtil, saa syv Personer ere og for nogle dage siden druknede. Det vilde Mule lee ad, kunde hand lokke mig dertil. Men det er skarn, fordj mand kand kun gjøre det engang.

¹ Udentviwl Assessor *Vilhelm Mule* i Højesteret.

Kunde mand gjøre det ofte, saa maaskee mand vovede sig noget. W. F.² er nu paa Reysen, og nu vil det give sig om I gode Mænd tør bie ham. Jeg kand sagte tie, indtil de gaae mig paa Siden, saa hielper I vel det beste I kand, og som I vil have ære for, thi kand I lide det at De vil tage huden af mig, saa kand Jeg sagte lide det ogsaa. Det første nogen Smakke kand gaa løs, saa vil Jeg stræbe at rokke over til Eder det beste Jeg kand. Jmidlertid vilde I have mig i Eders ærlig hukommelse, og være noget mild og Moersom, thi ellers er Jeg den Melankoliskeste (det var et lep Ord) Vantemund der kand være paa Grivskow, endog Jeg er

Eders

Intet andet end

Odense Bispegaard

Ærlige Tienere

d. 13 Martii 84.

Th. Kingo.

Udskrift:

Den Høyædle og Velbr. Mand Bolle Lyxdorph til Særup Kongel. May^{ts} Høybetroede Cancelli-Raad og Geheime Secreterer, Høyærede fornemme Ven og Velyndere tjenstl. til Kiøbenhavn.

2. Til Grev Conrad Reventlow. 1695.

Nedenstaaende Skrivelse fra Biskop Kingo til den senere Storkantsler Grev Conrad Reventlow, er et Bidrag til at oplyse de Hindringer, som lagdes Kingo iveien ved Udgivelsen af hans efter kongelig Befaling af den 25 Januar 1690 udarbeidede Ny Kirkepsalmebog, hvorom alt endeel Aktstykker ere meddeelte i Dansk Kirketidende for 1846 Nr. 49—52 (jvf. Brandt og Helveg, den d. Psalmedignings Historie S. 61, Heiberg, Thomas Kingo, S. 169 ff.). Den er aftrykt efter Originalen, som er Meddeleren laant af Hr. Pastor Dr. B. J. Fog tilligemed Originalen til en anden Skrivelse fra Kingo til den samme Magnat, af d.

² Stiftamtmand Winterfeld i Odense.

27de Marts 1696, hvori han takker sin Velynder for den af ham i Psalmebogens Sag viste Interesse. Den sidstnævnte Skrivelse er her forbigaaet, da den alt er trykt i Dansk Kirketidende 1846, Sp. 811—12. Originalerne til begge Skrivelser have i sin Tid tilhørt den i Aaret 1830 afdøde Etatsraad og Professor i Archæologien ved Københavns Universitet Niels Ivarsen Schow.

Underdanigst Memorial
til

Hans Høygrævlige Excellence, Hr. Græv Rewentlow etc. etc.
anlangende min Psalmebog.

Min ydmygste og underdanigste Bøn kommer til Hans Høygrævlige Excellence, udi dend visze Tilliid, at som Jeg fattige Mand haver sæt en stor Deel af mine Middeler paa dend Ny Psalmebog, som Jeg efter Hans Kongl. Maytz Egen Allernaadigste ordre og befaling hafde saaviit dend første Part angik, ladet forfærdige og udgaa, som Dog nu i fem Aar haver ligget i mit Huus, formedelst dend ey i Kirkerne motte bruges, Mig til allerstørste Skade og Misundere til Latter, ihvorvel Jeg Intet veed, at findes derudi, som i ringeste Maader stridigt kand være mod Religionen.

Jeg erindrer mig vel, at der vaar noget lidet, dog ey imod Religionen, som Nogle til Hove støtte sig paa, og det lod Jeg i alle Exemplarier strax forandre. Min instrux i dend Kongel. Befaling følgede Jeg, lod dend og af Sal. Doctor Hans Bagger revidere, som hans Egen Haand og adskillige missiver til mig beviiser. Imidlertid motte Jeg dog lide og tie stille. Dog lever Jeg i det stadige Haab, at Hans Kongl. Mayt kaster et Naadigt øye paa min allerunderdanigste fiid og Lydighed til Psalmebogen at forfærdige, som dog udi mange Aar haver hiertelig været ynsket fast af alle, at dog mit Arbeyde ey skulde være forgævis. Mange længis endnu efter dend, men ingen tør tilforhandle sig dend, fordi de tænke, at den Sunde Lærdom ey er i Agt taget,

fordi dend for nogen tid blev nedtrykt. Naadigste Græve, lader dog denne Sag for Guds Kirkes Skyld, være Eders Høygrævelige Excellence anliggende at tale til det beste hos Hans Kongl. Mayt, efterdi Jeg dog (1) Hafde, og endnu haver Hans Kongl. Maytz. allernaadigste Befaling for en Ny Psalmebog og indrette. (2) Hans Maytz lov pag. 248 beordrer Kirketienesten at skal see med Sang og Læsning etc. efter Ritualen og (3) Ritualen igien beordrer Sang af dend Ny anordnede Psalmebog, ey mindre end paa Sexten stæder, og dog ligger dend endnu i Skiul. Naadigste Græve, Jeg forhaaber, at Hans Kongl. Mayt ved Eders Excellences kraftige Fortale tilstæder dend at indføres i Menighederne, Og at Jeg fremdelis motte lade dend paafølgende Sommer Part ved Trykken forfærdige, naar dend af facultate Theologica er Blevet igiennemseet og approberet. Jeg vil og underdanigst lade Vinter-Parten igien komme under censur, om noget endnu der udi skulde findes, som Jeg ey formoder, det Nogen sig endnu kunde støde paa. Eders Høygrævlige Excellence vilde ey i Unaade optage, at Jeg søger tilflugt her udi under Hans Grævelige Haand, der røres ved et mildt og Naadigt Hierte imod alle, iblant deris tal Jeg mig indregner, som til døden lever,

Naadigste Græve

Eders Høygrævlig Excellences

Underdanigste og allerydmygste

Odense Bispegaard,

Tienere og Forbedere

d. 22. Nov. 95.

Th. Kingo.

Paa Bagen af Brevet er skrevet:

R. Von Thomas Kingo, Bischoff in Odense, den
22. Nov. 1695.
